

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛІСТИКА**БАСАРАБ Н. В.,**

аспірантка

(Національна академія внутрішніх справ)

УДК 343.3/7.341

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.6.34>**КРИМІНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАПОБІГАННЯ РОЗБОЯМ В УКРАЇНІ**

У статті проаналізовано організаційно-тактичні форми оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України, що застосовуються з метою запобігання розбоям, зокрема ініціативний пошук і фіксація фактичних даних про злочинні діяння, що вчинені або готуються окремими особами та групами осіб; проведення гласних і негласних заходів (операцій) за допомогою сил, засобів і методів оперативно-розшукової діяльності з метою викриття та припинення злочинів; оперативно-розшукова профілактика з метою запобігання вчиненню злочинів фігурантами, а також створення на основі аналізу криміногенної обстановки умов, що об'єктивно перешкоджають вчиненню злочинів проти власності на певній території; проведення негласних слідчих (розшукових) дій у межах досудового розслідування, розшуку злочинців. Таким чином, визначено напрями діяльності оперативних підрозділів Національної поліції з їх мінімізації, зокрема оперативно-розшукові, оперативно-перевірочні, пошуково-інформаційні. Можливості конфіденційного співробітництва у виявленні причин та умов, що спричинили вчинення розбою, найбільш успішно використовуються підрозділами карного розшуку, переважно у процесі: провадження в оперативно-розшукових справах стосовно осіб, що перевіряються; оперативного обслуговування об'єктів і ліній роботи; оперативного спостереження за особами, які можуть негативно впливати на нестійких громадян. Зроблено висновок, що серед суб'єктів запобігання розбійним нападам на житло ключова роль належить Національній поліції (90%), уповноваженій здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, виявляти і припиняти правопорушення, здійснювати досудове розслідування та розшук осіб, які їх вчинили, виявляти причини та умови, а також за необхідності визначати джерела одержання відомостей про розбійний напад, який замислюється або готується, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

***Ключові слова:** розбій, користь, насильство, запобігання злочинам, оперативно-розшукова діяльність, Національна поліція України.*

Basarab N. V. Criminological approaches to prevention robbery in Ukraine

The article analyzes the organizational and tactical forms of operational and investigative activities of the National Police of Ukraine used to prevent robberies, in particular: proactive search and recording of factual data on criminal acts committed or being prepared by individuals and groups of persons; conducting public and private activities (operations) with the help of forces, means and methods of operational and investigative activities in order to detect and stop crimes; operative-search prevention for the purpose of prevention of commission

of crimes by participants, as well as the creation of conditions based on the analysis of the criminogenic situation, which objectively prevent the commission of crimes against property in a particular area; conducting covert investigative (search) actions within the pre-trial investigation, search for criminals. Based on them, the directions of activity of operative subdivisions of the National Police are determined, concerning their minimization, in particular: operative-search; operational and verification; search and information. Opportunities for confidential cooperation in identifying the causes and conditions that led to the robbery are most successfully used by criminal investigation units, mainly in the process of: proceedings in operational and investigative cases against persons being inspected; operational maintenance of facilities and lines of work; operational monitoring of persons who may adversely affect vulnerable citizens. It is concluded that among the subjects of prevention of robberies of housing, a key role belongs to the National Police (90%), authorized to carry out preventive and preventive activities, detect and stop offenses, conduct pre-trial investigation and search for perpetrators, identify the causes and conditions conducive to the commission of criminal offenses, to take measures to eliminate them.

Key words: robbery, benefit, violence, crime prevention, operative-search activity, National Police of Ukraine.

Вступ. У статті обґрунтовується необхідність координації та взаємодії органів і підрозділів поліції у діяльності з запобігання розбійним нападам із використанням форм та методів створення постійно чинних координаційних органів щодо взаємного обміну інформацією, спільного проведення нарад, інструктажів, навчальних занять, вироблення узгоджених дій для запобігання розбійним нападам; спільного аналізу стану злочинності та участі в запобіганні злочинам різних суб'єктів; підготовки та прийняття спільних рішень; спільного планування і проведення узгоджених профілактичних заходів; іншої спільної практичної діяльності з наданням різноманітної допомоги один одному; спільного здійснення контролю і загального підбиття підсумків запобіжної діяльності.

Зважаючи на актуальність питання пошуку шляхів удосконалення кримінологічних засад запобігання кримінальним правопорушенням, ця проблема набула доктринального осмислення у працях таких учених: А.М. Бабенка, О.М. Бандурки, В.С. Батиргарєєвої, В.М. Бесчастного, В.В. Василевича, А.А. Вознюка, Б.М. Головкина, О.М. Джужі, А.П. Закалюка, М.О. Семенишина. Їхні наукові пошуки були спрямовані лише на окремі аспекти кримінологічних засад запобігання кримінальним правопорушенням щодо розбійних нападів, однак визначення основних засад раніше надано не було. Ця проблематика актуалізується з огляду на те, що в умовах докорінних змін законодавства та правозастосовної практики концептуальні засади запобігання розбійним нападам, зокрема у новоствореній і багаторівневій структурі діяльності Національної поліції України, набули особливого цільового значення та потребують окремого комплексного дослідження, результатом якого мають стати науково обґрунтовані пропозиції, спрямовані на вирішення наявних проблем реалізації невід'ємної кримінологічної функції та вдосконалення відповідних положень кримінального, кримінального процесуального й оперативно-розшукового законодавства.

Постановка завдання. Метою статті є запобігання розбоям, зокрема, ініціативний пошук і фіксація фактичних даних про злочинні діяння, що вчинені або готуються окремими особами та групами осіб, і засобів та методів оперативно-розшукової діяльності щодо викриття й припинення злочинів.

Результати дослідження. Злочинність і боротьба з нею в Україні є надзвичайно складними й актуальними проблемами. Події останніх років, що відбуваються на території нашої держави і безпосередньо пов'язані з суттєвою інтенсифікацією криміногенних загроз, диктують необхідність термінового вжиття комплексу заходів, спрямованих на адаптацію превентивної практики до нових викликів. Останнє зумовлюється дією, перш за все, чинників політичного (як внутрішньополітичного, так і зовнішньо-, і геополітичного), еконо-

мічного, правового характеру і знаходить свій прояв у зростанні соціальної напруженості, активному відтворенні злочинів, нетипових для української криміногенної обстановки.

Запобігання злочинам наразі є одним із найважливіших напрямів боротьби зі злочинністю, який тісно взаємопов'язаний із перетвореннями, що відбуваються в економіці, політиці, ідеології та інших сферах суспільного життя. Кримінологічна наука виходить з того, що планування комплексу заходів із профілактики злочинів ґрунтується на знанні загальних закономірностей розвитку суспільства, використанні конкретних форм політичного, економічного, ідеологічного, правового та інших видів впливу, спрямованих на подолання явищ і процесів, що є причинами й умовами злочинності. Кримінологія та практика боротьби зі злочинністю спираються на те, що профілактика злочинності повинна здійснюватися через зосередження зусиль усіх державних органів і громадських організацій на реалізації економічних, політичних та інших заходів в обраному напрямі.

Основними проблемами виявлення та припинення розбоїв сьогодні у більшості випадків є: їх ретельна підготовка; проведення дій із приховання слідів вчинення розбою; вчинення групою осіб із розподілом ролей на виконавців та керівників-організаторів, навідників, пособників; кримінальний професіоналізм осіб, які вчинюють майнові злочини; використання автомобілів, увезених із-за кордону, так званих «євроблях» (як правило, їх використовують під час вчинення розбоїв, поєднаних із нападом на інкасаторів, на працівників «Укрпошти», які перевозять гроші для виплати пенсій громадянам, на осіб, які займаються оптовим обміном валют, тощо); недосконалість законодавства, зокрема, виникає складність у діяльності оперативних працівників, а саме в зібранні матеріалів, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння, адже більшість оперативно-розшукових заходів, визначених у ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», прирівнюється до негласних слідчих (розшукових) дій, дозвіл на проведення яких надається судом на підставі клопотання слідчого або прокурора [1].

Вчиняючи розбій, злочинці враховують певні обставини: місце події, риси, властиві особі потерпілого, характер майна, яким передбачається заволодіти.

Підготовчі дії до вчинення розбійних нападів включають: попередню розвідку об'єкта посягання; розробку плану вчинення кримінального правопорушення; підбір учасників і розподіл функцій між ними; вибір найбільш відповідного місця (зручних ділянок, де можна вчинити напад); визначення часу вчинення кримінального правопорушення; придбання знарядь для проникнення на об'єкт, зокрема засобів злому (інструменту, спеціальних пристосувань), засобів зв'язку й спостереження (наприклад, приладів нічного бачення); придбання засобів нейтралізації активності потерпілого (будівельних стяжок, мотузок, липкої стрічки, тощо); придбання чи виготовлення засобів маскуванню зовнішності (масок, перук, накладних вусів або борід), використання рукавичок, темних окулярів, шарфів, капронових панчіх, речовин, що нейтралізують запах, тощо; вибір зброї, предметів побутового, спортивного, іншого призначення для застосування погроз або заподіяння шкоди здоров'ю жертв; збір компрометуючої інформації; підготовку транспортних засобів; планування шляхів відступу чи від'їзду; комплекс дій із приховання слідів кримінального правопорушення; планування способів приховання й реалізації викрадених матеріальних цінностей [2, с. 11].

Розбійні напади характеризуються чималим переліком дій із приховування слідів вчинення кримінального правопорушення (як знищення таких слідів, так й інсценування слідів вчинення кримінального правопорушення). Так, маскуванню зовнішності зловмисників є найбільш поширеним під час вчинення розбійних нападів (ця обставина зумовлена наявністю безпосереднього контакту злочинця і потерпілого, а також побоюванням бути впізнаним). До дій із приховування слідів вчинення кримінального правопорушення належить також використання чужих транспортних засобів із підробленими номерами, «автівок на євробляхах», швидке приховання та збут викраденого у задалегідь підготовлених місцях тощо.

Згідно зі ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» [3] на поліцію покладено завдання з надання поліцейських послуг у сфері протидії злочинності, а в її складі, відпо-

відно до ст. 13 цього Закону, функціонує кримінальна поліція. На нашу думку, запобігання корисливо-насильницьким злочинам є одним із найважливіших завдань Національної поліції, передусім оперативних підрозділів. Метою такого запобігання є мінімізація злочинів проти власності, у зв'язку з чим правоохоронні органи вирішують такі завдання, як: 1) забезпечення охорони власності; 2) створення на основі аналізу криміногенної обстановки умов, що об'єктивно перешкоджають вчиненню злочинів проти власності на певній території; 3) реалізація оперативно-розшукової інформації про осіб, які здійснюють підготовку до вчинення злочинів проти власності, для схилення до відмови від їх вчинення; 4) своєчасна ліквідація виявлених груп, які вчиняють злочини проти власності, зокрема організованих, із метою припинення їх злочинної діяльності; 5) оперативне, з використанням усіх наявних сил і засобів, реагування на повідомлення громадян, посадових осіб, іншу інформацію, що надійшла про вчинені злочини проти власності, для затримання злочинців і розкриття злочинів; 6) накопичення, систематизація та використання інформації про осіб, які вчинили злочини проти власності, з метою забезпечення своєчасного вжиття щодо них заходів, передбачених законом; 7) активне залучення громадськості до роботи із запобігання злочинам проти власності; 8) інформування населення про засоби і способи правомірного захисту від злочинних посягань на власність; 9) надання до відповідних державних органів, громадських об'єднань, посадовим особам повідомлень про усунення причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів проти власності.

Спільно зі співробітниками інших підрозділів Національної поліції оперативні підрозділи розробляють і здійснюють комплексні оперативно-профілактичні заходи, спрямовані на перекриття каналів транспортування і збуту викраденого, вживають заходи з усунення умов, які сприяють підготовці конкретного корисливо-насильницького злочину; гарантують безпеку осіб і майна, на які можливе злочинне посягання; вживають інші запобіжні заходи, що унеможлиблює вчинення злочину [4, с. 284–285].

На підставі п. 1 ст. 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», керуючись ст. 9 цього Закону, виноситься постанова про порушення оперативно-розшукової справи [1]. Оперативно-розшукова робота оперативних підрозділів карного розшуку щодо виявлення розбоїв, як правило, проводиться за такими напрямками: виявлення осіб, які готуються до вчинення розбою або вчиняють його; виявлення обставин, що пов'язані з підготовкою і вчиненням розбійного нападу; виявлення предметів і документів, що містять ознаки розбою та в подальшому можуть стати речовими доказами у кримінальному провадженні.

У діяльності підрозділів карного розшуку велике значення має своєчасне виявлення осіб, які готуються до вчинення розбою або вчиняють його, а також вжиття до таких осіб заходів, що запобігають реалізації ними злочинних намірів [5, с. 85].

Пошук інформації та виявлення осіб відбувається за місцем проживання або роботи, у місцях концентрації злочинних елементів, збуту викраденого та на інших криміногенних об'єктах обслуговуваної території. Велике значення у виявленні цих осіб має відпрацювання житлового сектора, що проводиться, як правило, дільничними офіцерами поліції та оперативними працівниками. При цьому можуть виявитися раніше невідомі підрозділам поліції порушення реєстрації осіб, які ведуть паразитичний спосіб життя, психічнохворі, утримувачі притонів, злочинці, які переховуються від органів досудового розслідування, суду, відбування покарання.

Здійснення конкретних дій із виявлення обставин, які пов'язані з підготовкою і вчиненням розбійного нападу, супроводжується значними труднощами, оскільки оперативному працівнику необхідно проникнути в ретельно замасковану та важкодоступну сферу розумової діяльності осіб, в яких з різних причин виникає намір вчинити конкретні протизаконні дії. Ці особи усвідомлюють протиправність власних намірів, свідомо бажають наслідків злочинних дій. Природно, що особа, яка задумує вчинення кримінальних правопорушень, здійснює заходи, що, на її думку, допоможуть уникнути відповідальності, використовуючи різні засоби і способи. У такому разі постає головне завдання – знайти надійні джерела інформації про осіб, які викликають оперативний інтерес, про їхні задуми і наміри.

Оперативні підрозділи, щоб встигнути вжити заходи із припинення розбою, повинні своєчасно отримувати інформацію про кримінальне правопорушення, щодо якого існує задум або яке готується [6, с. 7].

Таким чином, використання оперативно-розшукових заходів, засобів і методів у поєднанні зі здійсненням інших заходів створює реальні можливості для ефективного запобігання злочинам на різних стадіях їхнього розвитку. Правову основу виявлення і припинення злочинної діяльності організованих злочинних угруповань також становить Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (1993 р.) [7], в якому під організованою злочинністю розуміється сукупність злочинів, що вчиняються у зв'язку зі створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань. Згідно зі ст. 6 до основних напрямів боротьби з організованою злочинністю належить виявлення й усунення або нейтралізація негативних соціальних процесів та явищ, що породжують організовану злочинність і сприяють їй, а також виявлення, розслідування, припинення і протидія правопорушенням, здійснюваним учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення винних до відповідальності. Але варто зазначити, що цей Закон є застарілим, не відображає всіх реалій боротьби з організованою злочинністю та потребує нового ухвалення.

У процесі профілактичної роботи оперативні підрозділи встановлюють та виявляють місця концентрації правопорушників; об'єкти, на яких не забезпечена належна охорона державного, громадського та особистого майна; факти використання злочинцями сприятливих умов для вчинення кримінальних правопорушень; умови, які полегшують проникнення злочинців у місця зберігання матеріальних цінностей; факти порушення правил зберігання, транспортування, інкасації грошових коштів; факти виготовлення холодної, вогнепальної зброї та вибухових речовин й інших пристроїв для вчинення кримінальних правопорушень; місця розпивання спиртних напоїв та порушення правил їх реалізації; факти неналежного виконання громадянами та організаціями законів й інших нормативно-правових актів щодо усунення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.

Виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення розбоїв, не слід обмежувати оперативним пошуком тільки у громадських місцях. Їх необхідно виявляти у квартирах, притонах та інших приміщеннях, в яких збирається злочинний елемент, у місцях концентрації молоді (на дискотеках, у кафе, барах тощо).

Ефективним є пошук осіб цієї категорії серед молоді, яка не працює і не навчається, серед неповнолітніх. Уся отримана інформація про осіб, від яких можна очікувати вчинення розбійних нападів, повинна бути старанно та негайно перевірена. Інформація має стати основою для своєчасного застосування до зазначених осіб заходів індивідуального впливу.

Водночас для встановлення осіб, причетних до групового нападу, може стати в нагоді інформація про те, як саме нападники називали один одного. Їхні прізвиська треба перевірити за реєстраційно-обліковими даними, оперативними обліками.

У процесі розкриття цих злочинів оперативний інтерес викликають такі категорії громадян: особи, раніше засуджені за грабежі, розбійні напади або інші корисливі кримінальні правопорушення, які не стали на шлях виправлення; особи, раніше не судимі, але які вже були помічені у вчиненні кримінальних правопорушень аналогічним способом; особи, які не мають постійної роботи чи джерела доходу та спосіб життя яких не відповідає рівню заробітку; молоді люди, об'єднані в антигромадські угруповання, спосіб життя яких не відповідає трудовим прибуткам останніх або їхніх батьків і свідчить про систематичне витрачання значних грошових коштів на особисті потреби; неповнолітні, які перебувають на обліку в органах поліції за майнові та корисливо-насильницькі злочини, а також за незаконне заволодіння автотранспортом; збувальники викраденого та особи з їх оточення; особи, які надають своє помешкання для ночівлі або зборів громадянам, що не мають постійного місця проживання або певного роду занять, утримувачі притонів тощо [8, с. 132].

Діяльність підрозділів Національної поліції України із запобігання розбійним нападам на житло ґрунтується на аналізі кримінологічної інформації про стан і динаміку роз-

бійних нападів; про території та об'єкти, де здійснюється найбільша кількість розбійних нападів; про осіб, які вчинили розбійні напади і схильні до їх вчинення; про рівень латентності різних видів розбою; про жертв розбійного нападу; про соціальні наслідки розбою; про стан і заходи щодо запобігання розбійним нападам та ефективності їх застосування тощо [9, с. 85–86].

Моніторинг цієї інформації є своєрідною базою для підрозділів поліції, що дозволяє зосереджувати зусилля із запобігання розбійним нападам на найбільш криміногенних ділянках та об'єктах, обирати ефективні методи їх запобігання, вивчати і впроваджувати передовий досвід запобіжної діяльності, прогнозувати тенденції розбійних нападів.

Для ефективного запобігання розбійним нападам здійснюється координація і взаємодія всіх суб'єктів запобіжної діяльності.

Координація та взаємодія органів і підрозділів поліції у діяльності із запобігання розбійним нападам здійснюється з використанням таких форм, як: створення постійно чинних координаційних органів; взаємний обмін інформацією; спільне проведення нарад, інструктажів, навчальних занять, вироблення узгоджених дій із запобігання розбійним нападам; спільний аналіз стану злочинності та участі в запобіганні злочинам різних суб'єктів; підготовка та прийняття спільних рішень; спільне планування і проведення узгоджених профілактичних заходів; інша спільна практична діяльність з надання різноманітної допомоги один одному; спільне здійснення контролю і загальне підбиття підсумків запобіжної діяльності [10, с. 184].

Для покращення ефективності запобігання розбійним нападам заходи з їх протидії слід поділяти на загальні та спеціальні.

До заходів загального запобігання слід віднести проведення регулярних перевірок: стану зберігання коштів, сировини та готової продукції, інших товарно-матеріальних цінностей, технічної укомплектованості і справності засобів охоронної сигналізації кас, складів, надійності сейфів, забезпечення зазначених об'єктів телефонним зв'язком, захисними засобами та охоронною сигналізацією; порядку видачі відділеннями банків значних коштів касирам підприємств, установ та організацій, виявлення факту одержання таких сум касирами, що прибули без охорони або з використанням випадкового транспорту; отримання правил інкасації на підприємствах торгівлі та громадського харчування; стану зберігання зброї особами (охоронцями, інкасаторами тощо), яким вона видається на час виконання службових обов'язків, та навчання їх навичкам застосування зброї; стану зберігання вогнепальної зброї в спортивних клубах, тирах та інших об'єктах, де вона використовується на загальних підставах; освітлення у вечірній і нічний час вулиць, провулків, під'їздів будинків, сходових клітин та внесення відповідних пропозицій до місцевих органів виконавчої влади; організації систематичних занять із касирами відділень банків, зв'язку, магазинів та інших об'єктів щодо питань підвищення пильності, поліпшення стану зберігання коштів, своєчасної подачі сигналів тривоги, а також відпрацювання дій у разі розбоїв; щодо вжиття заходів із виявлення та вилучення вогнепальної зброї, що незаконно зберігається, встановлення фактів виготовлення саморобної зброї; щодо спостереження за місцями збирання молоді та неповнолітніх, при цьому особлива увага приділяється виявленню серед них раніше засуджених або тих, хто зловживає спиртними напоями, наркотичними засобами; щодо організації систематичної роз'яснювальної роботи серед населення, зокрема, й у господарських структурах [11, с. 84–85].

Водночас особливу увагу слід звернути на осіб, які конфіденційно співпрацюють з оперативним підрозділом. Роль таких осіб у виявленні причин та умов визначається їхніми розвідувальними можливостями у середовищі осіб, які викликають оперативний інтерес, такі особи знають їхній образ життя, звичаї та наміри правопорушників, нерідко володіють відомостями про стан охорони та порядок роботи тих чи інших об'єктів тощо. Можливості конфіденційного співробітництва із виявлення причин та умов, що спричинили вчинення розбою, найбільш успішно використовуються підрозділами карного розшуку, переважно в процесі провадження в оперативно-розшукових справах стосовно осіб, що перевіряються;

оперативного обслуговування об'єктів та ліній роботи; оперативного спостереження за особами, які можуть негативно впливати на нестійких громадян [12].

Крім того, використовуються інші оперативні можливості для виявлення осіб, спосіб життя і поведінка яких дають підстави підозрювати їх у причетності до розбійного нападу, і тих, хто займається скуповуванням та перепродажем викраденого.

Висновки. Отже, доходимо висновку, що застосування спеціальних заходів кримінологічного запобігання дозволяє притягнути до кримінальної відповідальності осіб, які виношують намір і готуються до вчинення розбійного нападу, через затримання і притягнення до кримінальної відповідальності за інші кримінальні правопорушення. Тому необхідно виокремити джерела одержання відомостей про розбійний напад, який замислюється або готується. Ними можуть бути відомості із заяв громадян і посадових осіб, представників громадськості, осіб, які конфіденційно співпрацюють з оперативним підрозділом, інші оперативні відомості, отримані з аналізу оперативної обстановки та статистичних даних. Коли оперативний працівник отримує такий сигнал, він повинен з'ясувати, які саме причини й умови стали приводом до підготовки чи вчинення розбою. Успішність їхнього запобігання насамперед залежить від повсякденної та цілеспрямованої роботи в цьому напрямі підрозділів поліції.

Однією з цілей запобігання є локалізація, нейтралізація й усунення суспільної небезпеки бандитського угруповання через його роз'єднання. До форм роз'єднання банд належать такі:

– по-перше, створення або використання виниклих чи реально наявних всередині злочинного угруповання конфліктних ситуацій. Будь-яка конфліктна ситуація включає учасників конфлікту, між якими існують серйозні розбіжності, й об'єкт конфлікту, тобто реальну причину розбіжностей, що виникли. Об'єктом конфлікту виступають здебільшого матеріальні ресурси, контролювати які прагнуть учасники конфлікту. Конфліктна ситуація переростає у конфлікт за наявності інциденту, тобто зіткнення учасників конфлікту, що спробують встановити контроль над об'єктом конфлікту.

– по-друге, роз'єднання можливе за допомогою використання серйозних суперечностей, які виникають між бандитськими угрупованнями через сфери впливу. Використання таких суперечностей може призвести, зокрема, до того, що угруповання через засоби масово-комунікативного впливу організують витік конфіденційної інформації про злочинні групи, які конкурують, що дозволяє притягнути їх учасників до кримінальної відповідальності. Ця інформація також може бути використана з метою спеціальної кримінологічної профілактики. Безумовно, що використання конфліктів між угрупованнями не повинно призвести до кривавих кримінальних війн, які періодично спалахують між ними навіть без допомоги правоохоронних органів. Держава у таких ситуаціях повинна демонструвати прихильність до норм загальнолюдської моралі.

Список використаних джерел:

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-ХІІ / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.
2. Протидія розбоям підрозділами Національної поліції України : метод. реком. / М.В. Бурак та ін. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2019. 100 с.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Семенишин М.О. Концептуальні засади запобігання корисливо-насильницьким злочинам органами та підрозділами Національної поліції України (за матеріалами операції об'єднаних сил) : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2020. 550 с.
5. Стекольников В.А. Раскрытие и расследование разбоев, совершаемых с применением оружия и взрывных устройств : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Волгоград, 2008. 186 с.

6. Василевич В.В. Боротьба з озброєними формами організованої злочинності корисливо-насильницького спрямування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 1998. 18 с.

7. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-ХІІ / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.

8. Щербинський К.С. Оперативно-розшукова профілактика розбоїв, вчинених неповнолітніми. *Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики* : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 19 жовтня 2018 р. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 130–133.

9. Блажівський Є.М. Моніторинг протидії злочинності в Україні : монографія. Харків : Золота миля, 2013. 372 с.

10. Мазур Л.А., Морозова Я.О. Напрями взаємодії підрозділів карного розшуку з різними суб'єктами протидії злочинам. *Право і безпека*. 2012. № 5 (47). С. 181–185.

11. Тичина Д.М., Нікітін Ю.В., Галій М.С. Запобігання розбійним нападам на банківські установи та інкасаторів в Україні : посібник. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2021. 136 с.

12. Гончаров В.В. Конфіденційне співробітництво: нормативно-правовий аспект. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 2. С. 284–295.

